

Айзък Азимов

Непреднамерена победа

Космическият кораб беше целия на дупки. Както се казва – надупчен на решето. Но той бе така планиран. Това беше същността на замисъла. И, разбира се, по време на полета от Ганимед към Юпитер корабът се оказа плътно обсебен от първокачествен космически вакуум. И понеже на кораба нямаше никакъв отоплителен уред, този космически вакуум имаше съвсем нормална за него температура – някаква си част от градуса над абсолютната нула.

Това също съответствуваше на замисъла. Такива незначителни неща – липса на топлина и въздух – на този кораб не предизвикваха никакви смущения.

На няколко хиляди мили от повърхността на Юпитер в кораба започнаха да проникват първите порции силно разрежена атмосфера. Това беше чист водород. Атмосферното налягане все повече се повишаваше, достигайки над милион земни атмосфери.

Корабът бавно си пробиваше път към крайната цел на пътешествието, преодолявайки скупчените молекули газ, толкова съгъстени, че даже водородът имаше плътност като на течност. Температурата беше минус седемдесет градуса по Целзий. Амонячните пари, издигащи се от невероятно обширните амонячни океани, насищаха до краен предел течната атмосфера. Вятърът, който се зараждаше на височина около хиляда мили, се носеше с такава скорост, че подобно атмосферно явление можеше да се нарече „ураган“ само приблизително.

Още преди корабът да кацне на големия юпитериански остров, по площ седем пъти по-голям от Азия, беше съвсем очевидно, че Юпитер е неособено приятен свят. Но и на тримата члена от екипажа им се струваше привлекателен. Впрочем, те не можеха да се нарекат нито хора, нито юпитерианци. Те бяха просто роботи, създадени на Земята.

XX-3 каза:

– Струва ми се, това е доста пусто местенце.

XX-2 се съгласи с него и внимателно зараглежда обречения от вятър пейзаж.

– В далечината се виждат някакви постройки, явно с изкуствен произход – каза XX-2. – Предлагам да почакаме, докато дойдат техните обитатели.

XX-1 стоеше до своите другари, но не продума нищо. Бе създаден преди другите два робота и беше полуекспериментален. Затова и рядко разговаряше.

Не се наложи да чакат дълго. От небето пикира въздушен съд със странна конструкция. След него и други. После приближи колона

земеходни машини, от които излязоха някакви живи същества. Появиха се и различни предмети, най-вероятно оръжия. Някои от тях можеха да се носят от сам юпитерианец, други – от няколко, а трети се движеха сами. Юпитерианците сигурно бяха вътре.

Роботите не разбираха какво става.

– Обкръжиха ни – каза ХХ-3. – За да покажем, че сме с мирни намерения, най-логично е да излезем от кораба. Съгласни ли сте?

Останалите се съгласиха и ХХ-1 отвори тежката врата, която не беше двойна, нито пък херметическа. Появата на роботите предизвика суматоха сред юпитерианците. Те направиха нещо с най-големия от донесените предмети и ХХ-3 почувства повишение на температурата на повърхностния слой на своето берилиево-иридиево-бронзово тяло.

Той погледна към ХХ-2 и каза:

– Чувстваш ли? Сигурно са отправили към нас поток топлинна енергия.

– Но защо? – ХХ-2 изглеждаше удивен. – Това определено е някакъв топлинен лъч. Гледай там!

Един от лъчите се отклони и попадна на поточе чист амоняк, което моментално бурно закипя.

ХХ-3 се обърна към ХХ-1:

– Първи, отбележи това.

– Разбира се, че ще го отбележа.

На ХХ-1 се падна секретарската работа и той „отбелязваше“, като просто попълваше клетките на паметта си.

– Максималната температура на лъча е тридесет градуса над нулата по Целзий – добави ХХ-1.

– Да опитаме да се свържем с тях! – прекъсна го ХХ-2.

– Напразна загуба на време – намеси се ХХ-3. – Малко юпитерианци знаят радиокода, чрез който се осъществява връзката между Юпитер и Ганимед. Сигурно ще изпратят за специалист, за да установят контакт. А дотогава нека ги погледаме. Признавам, че не разбирам какво правят.

Топлинното излъчване спря и юпитерианците пуснаха в ход друго оръжие. В краката на роботите паднаха няколко капсули, които под действие на налягането бързо се впиха в почвата. Капсулите се отвориха с трясък, от тях изскочи синкава течност, която образува бързо изпаряващи се локвички.

Бурният вятър подхвана парите, а юпитерианците побързаха да се скрият на подветрената страна. Един от тях се забави и веднага започна да издава гърлени звуци, после омекна и замря.

XX-2 се наведе, потопи палец в една от локвичките и започна да разглежда стичащите се капки течност.

– Мисля, че това е кислород – каза той.

– Разбира се, че е кислород – съгласи се XX-3. – Става нещо съвсем странно. Според мен кислородът е отровен за тези същества. Едно от тях загина.

Роботите замълчаха. XX-1, който се отличаваше със своята прямота и затова считаше, че трябва да хваща бика за рогата, продума:

– Възможно е тези странни същества да се опитват да ни унищожат, макар и с тези, меко казано, смешни методи.

XX-2, поразен от това предположение, отвърна:

– Знаеш ли, Първи, май си прав! Хората ни казаха, че юпитерианците искат да унищожат цялото човечество. А същества, толкова обезумели от злоба, че мислят само как да навредят на хората... – при тези думи гласът на XX-2 затрепери – та те могат да се опитат и нас да унищожат!

– Обидно е да имаш толкова непоносим характер – каза XX-1. – Бедните!

– Според мен, това е просто печално – съгласи се XX-2. – Да се връщаме на кораба, достатъчно се нагледахме.

Започнаха да чакат. Както каза XX-3, Юпитер е голяма планета и още дълго можеше да не намерят експерт по радиокода. Но за роботите търпението не беше проблем.

Хронометърът показваше, че на практика Юпитер три пъти се е завъртял около оста си, преди експертът да пристигне. Разбира се, нямаше нито изгреви, нито залези. Три хиляди мили плътна като течност атмосфера забулваше планетата в постоянна тъмнина. Никой не можеше да различи ден и нощ. Но видимата светлина не играеше никаква роля както за роботите, така и за юпитерианците – зрението им беше на съвсем друг принцип.

Юпитерианците продължаваха обсадата на кораба през всичките тези тридесет часа. Те водеха настъплението търпеливо, упорито и безжалостно. XX-1 отбеляза доста работи в паметта си, докато юпитерианците използваша все нови и нови оръжия. Роботите внимателно следяха и анализираха всичко.

Хората правеха здрави неща. Петнадесет години отидоха за конструирането на кораба и роботите. Цялата им същност се

характеризираше с една дума – мощ. Беше просто безполезно да се опитваш да ги разрушиш.

– Струва ми се, че им пречи атмосферата – каза ХХ-3. – Не могат да използват атомен заряд, защото в тая гъста атмосфера рискуват сами да се подпалят.

– И взрив не могат да използват – каза ХХ-2. – Това е добре. Нас няма да повредят, но ще ги раздруса здраво.

– За взривни вещества и дума не може да става. Без мигновено разширение на газовете взрив няма, а при това налягане те не могат да увеличат обема си.

– Много хубава атмосфера – промърмори ХХ-1. – На мен ми харесва.

Тези думи прозвучаха напълно естествено – та нали роботите от тази серия бяха създадени точно за такава атмосфера. По външен вид те изобщо не приличаха на хора. Бяха ниски, плоски и широки, центърът на тежестта се намираще на малко повече от тридесет сантиметра от повърхността. Имаха шест крака, къси и дебели, издържащи многотонно натоварване, когато притеглянето надвишава земното два-три пъти. За компенсация на излишната маса, реакциите им бяха много по-бързи от необходимите на Земята. Освен това бяха направени от берилиево-иридиево-бронзова сплав, неподдаваща се на никаква корозия. Против тази сплав бяха безполезни всички известни оръжия, освен атомен заряд над хиляда мегатона.

Докато чакаха специалиста по радиокода, роботите се опитваха макар и приблизително да опишат външността на юпитерианците. ХХ-1 отбеляза наличието на щипки, кръгова симетрия на торса и... толкова. ХХ-2 и ХХ-3 всячески се стараеха да му помогнат, но безрезултатно. Накрая ХХ-3 заяви:

– Не може да се опише нещо, без то да се сравни с друго. А подобни същества не съм виждал никога.

В това време юпитерианците престанаха да изпробват оръжията си. Роботите погледнаха навън. Група юпитерианци напредваше към кораба на някакви странни тласъци. Роботите излязоха. Групата спря на около три метра от тях. И двете страни мълчаха и не помръдваха.

Изведнъж се разнесе звънко цъкване и ХХ-1 радостно каза:

– Това е радиокод! Дошъл е експерт.

Наистина, усложнената морзова азбука, която жителите на Юпитер и хората на Ганимед за двадесет и пет години с общи усилия бяха превърнали в удивително гъвкаво средство за общуване, най-после бе

употребена при по-близък контакт.

Юпитерианецът, който водеше преговорите, остана напред, а другите отстъпиха назад.

– Вие откъде сте? – попита той.

Като най-развит умствено, ХХ-3 заговори от името на групата роботи:

– От Ганимед, спътника на Юпитер.

– Какво ви трябва?

– Информация. Дойдохме, за да изучим вашия свят и да доставим получените сведения обратно. Ако можете да ни помогнете...

– Вие трябва да бъдете унищожени – прекъсна го юпитерианецът.

ХХ-3 помълча, после замислено каза на колегите си:

– Хората казваха, че те ще отстояват точно такива позиции. Много са странни.

Минавайки на радиокод, той просто попита:

– Защо трябва да ни унищожите?

Юпитерианецът реши, че е под достойнството му да отговаря на подобни въпроси.

– Ще ви пощадим, ако напуснете Юпитер до едно денонощие. Но когато излезем извън пределите на нашата атмосфера, ще унищожим антиюпитерианската сбирщина, засята на Ганимед.

– Бих искал да ви кажа – започна ХХ-3 – че ние, живеещите на Ганимед и на вътрешните планети...

– Съгласно нашата астрономия – прекъсна го юпитерианецът, – съществува само Слънцето и четирите наши спътника. Няма никакви вътрешни планети.

На ХХ-3 му омръзна да спори.

– Добре, така да е. Ние, живеещите на Ганимед, нямаме никакви претенции към Юпитер. Предлагаме дружба. Двадесет и пет години разговаряхте чрез радиокода с жителите на Ганимед. Има ли някаква причина за внезапно обявяване на война?

Последва хладен отговор:

– Двадесет и пет години считаме жителите на Ганимед за юпитерианци. Когато разбрахме, че това не е така, че сме общували с низши животни като с разумни същества, ние решихме да вземем мерки, за да измием този позор!

С това беседата завърши и роботите се прибраха на кораба.

– Лоша работа – замислено каза ХХ-2. – Всичко става така, както казаха хората. Юпитерианците имат прекомерно развит комплекс за

превъзходство, усложнен с абсолютна нетърпимост към всичко, засягащо този комплекс.

– Нетърпимостта – забеляза ХХ-3 – е естествено следствие от комплекса. Бедата е в това, че тяхната нетърпимост е опасна. Имат оръжие... и науката им е напреднала доста.

– Вече не се учудвам, – с жар каза ХХ-1 – че са ни дадени специални указания да не се подчиняваме на юпитерианците. Това са ужасни, нетърпими, псевдовисши същества! Нито един човек никога няма да се държи така!

– Това е вярно, но няма нищо общо с работата – каза ХХ-3. – Хората ги грози страшна опасност. Юпитер е гигантска планета с неизчерпаеми ресурси, юпитерианците стотици пъти превъзхождат хората по численост. Ако някога създадат силово поле с такава мощност, че да послужи за корпус на космически кораб, те с лекота ще покорят Слънчевата система. Въпросът е в това докъде са стигнали, какво оръжие имат, каква подготовка водят и така нататък. А нашата задача е да се сдобием с тази информация.

ХХ-2 се намеси:

– Струва ми се, че просто трябва да почакаме. В продължение на тридесет часа те се опитваха да ни унищожат без да имат резултат. Навярно са опитали всичко, с което разполагат. Комплексът за превъзходство винаги води до необходимостта да се огласява престижа. За доказателство служи ултиматумът, който ни предявиха. За нищо на света не биха ни пуснали да излетим, ако можеха да ни унищожат. Но ако ние не напуснем планетата, те, разбира се, няма да признаят безсилието си, а по-скоро ще направят така, че все едно те са пожелали да останем.

И роботите отново се срещнаха с юпитерианския експерт по радиокода. Ако ги бяха снабдили с чувство за хумор, щяха да изпитат огромно удоволствие. Но те се отнасяха към работата си много сериозно.

Юпитерианецът каза:

– Решихме да ви позволим да останете за много кратко време, за да можете сами да се убедите в нашата мощ. После ще се върнете на Ганимед и ще съобщите на вашата сбирщина за неминуемата гибел, която я чака след една година.

ХХ-1 си отбеляза, че на Юпитер една година е равна на дванадесет земни.

ХХ-3 каза непринудено:

– Благодаря. Бихте ли ни завели до най-близкия град? Доста неща искаме да узнаем. – След кратък размисъл добави: – Разбира се, не бива

да докосват кораба ни.

Той не заплаши, а просто помоли, защото нито един робот от серията ХХ не беше заядлив. При конструирането им беше изключена възможността и за най-малка раздразнителност. През дългите години на изпитания бе установено, че в името на безопасността на хората кроткият, добър нрав за такива мощни роботи е просто задължителен.

– Не ни интересува дрипавото ви корабче! – заяви юпитерианецът. – Никой от нас не би се осквернил чрез докосването му. Можете да дойдете с нас, но се дръжте на три метра разстояние. Иначе незабавно ще бъдете унищожени!

– Ама че високомерие – шепнешком забеляза ХХ-2.

Пристанищният град се намираше на брега на огромно амонячно езеро. Вятърът вдигаше големи пенести вълни, движещи се извънредно стремително и почти мигновено падащи от притеглянето. Самото пристанище беше малко, но несъмнено повечето му съоръжения се намираха под повърхността.

– Колко жители има този град? – попита ХХ-3.

– Това е малко градче с население десет милиона – отговори юпитерианецът.

– Ясно. Отбележи това, Първи!

ХХ-1 автоматично зафиксира данните в паметта си, обърна се към езерото и го заглежда с интерес. Побутна ХХ-3:

– Слушай, дали тук има риба?

– Не е ли все едно?

– Мисля, че трябва да погледнем. Хората поръчаха да разузнаем всичко възможно.

ХХ-1 беше най-простият от трите робота и затова приемаше заповедите буквално.

– Нека погледне, щом иска – каза ХХ-2. – Да позволим на младока да се поразвлече. От това няма вреда.

– Добре. Само че не губи време. Не сме тук заради рибата... Хайде, Първи, отивай!

ХХ-1 хукна към плажа, прекоси го и с плясък се хвърли в амоняка. Юпитерианецът внимателно го гледаше. После каза:

– При вида на нашето величие вашият другар очевидно реши да се самоубие.

ХХ-3 се удиви:

– Нищо подобно! Иска да провери дали в амоняка живеят някакви организми. – И добави с извинителен тон: – Приятелят ни понякога е

много любопитен. Не е толкова умен като нас. Но това е единственият му недостатък, заслужаващ снизхождение.

След дълго мълчание юпитерианецът забеляза:

– Ще се удави.

– Няма такава опасност – спокойно отвърна ХХ-3. – Ще ни разрешите ли да влезем в града, след като се върне?

В този момент над езерото се издигна фонтан течност на стотина метра височина. Вятърът го подхвана, запокити го надолу и го разби на фини капчици. Издигна се още една струя, после още една, течността закипя бясно и към брега заприижда вълна пяна.

Двата робота учудено наблюдаваха какво става. Юпитерианците застинаха неподвижно и напрегнато гледаха в езерото.

Главата на ХХ-1 се показва на повърхността. Той бавно излезе на сушата. След него от водата се показва някакво огромно същество, състоящо се на пръв поглед само от шипове, нокти и игли. Чак сега се видя, че съществото не се движи само, а ХХ-1 го влачи.

Първи се приближи плахо до юпитерианците и сам влезе във връзка, казвайки виновно:

– Много съжалявам, че така се получи, но това същество ме нападна. Исках само да го опиша. Надявам се да не е някое ценно животно.

Отговорът не дойде веднага, защото при появата на съществото юпитерианските редици оредяха забележимо. Щом се убедиха, че животното е мъртво, те започнаха да се завръщат.

ХХ-3 се обади скромно:

– Надявам се да простите на нашия колега. Той е малко непохватен. Не искахме да убиваме никакво юпитерианско животно.

– То ме нападна – поясни ХХ-1. – Ухапа ме без никакъв повод. Погледнете – и той показва петдесетсантиметров отломък, отчупен при захапването. – Ухапа ме по рамото и едва не го счупи. Аз го пернах, за да се махне, а то... издъхна! Извинете!

Юпитерианецът най-после заговори, но морзът му не беше много отчетлив, сякаш заекваше:

– Това е див звяр, който рядко се среща по крайбрежието, но тук езерото е много дълбоко.

Чувствайки се все още неловко, ХХ-3 каза:

– Ако го употребявате за храна, то ще се радваме...

– Не! Можем да си набавяме храна и без помощта на всякаква сбирш... без чужда помощ. Яжте го вие!

Като чу това, ХХ-1 без усилие вдигна звяра с една ръка и го хвърли

в езерото. А ХХ-3 между другото забеляза:

– Благодаря за любезното предложение, но не се нуждаем от храна. Ние, разбира се, не ядем нищо.

Роботите се спуснаха в подземния град, съпроводени от двеста въоръжени юпитерианци. На повърхността градът изглеждаше малък, но под земята правеше внушително впечатление. Вкараха роботите във вагон с дистанционно управление (защото нито един почтен, уважаващ себе си юпитерианец не би паднал до там, че да седи в един вагон с „всякаква папlach“) и полетяха със страшна скорост към центъра на града. По изминатия път определеха, че градът се е разпрострял на около осемдесет километра дължина и слиза на около петнадесет километра дълбоко под повърхността.

– Ако числеността на юпитерианците е такава – тъжно отбеляза ХХ-2, – то ни предстои не съвсем утешителен доклад пред хората. Нали кацнахме наслуки на Юпитер. Вероятността това да стане в близост до наистина голям град беше едно на хиляда.

– Десет милиона юпитерианци – произнесе ХХ-3 с отсъстващ вид. – Очевидно цялото им население се измерва с трилиони, а това е голямо, много голямо население дори за Юпитер. Навярно цивилизацията им е изцяло градска, а това говори за силно развита наука. Ако са създали силово поле...

Вагонът спря на някакъв площад. Близките улици бяха запълнени с юпитерианци, любопитни като всяка градска тълпа при подобни обстоятелства.

Експертът по радиокода се приближи.

– Време е за отдых. Дори намерихме помещение за вас, въпреки че това ще ни създаде големи неудобства – след като си тръгнете трябва да срутим сградата и да я построим отново, защото ще я оскверните с присъствието си. Въпреки всичко има къде да спите.

ХХ-3 махна с ръка в знак на протест и каза:

– Благодаря ви, не се безпокойте за нас. Няма да възразим, ако ни оставите и тук, където сме сега. Ако желаете да отдъхнете и да поспите, ние ще ви почакаме. Що се отнася до нас – добави той неупречно – ние изобщо не спим.

Юпитерианецът остави изказването без коментар. Ако имаше лице, изражението му сигурно щеше да е забавно. Той се отдалечи, а роботите останаха във вагона. Обкръжаваше ги стража от добре въоръжени домакини.

Мина доста време, преди експертът по радиокода да се върне. Той представи придружаващите го юпитерианци:

– Водя двама чиновника от централното правителство, които любезно се съгласиха да побеседват с вас.

Единият от чиновниците очевидно знаеше радиокода и нетърпеливо прекъсна експерта:

– Ей, паплач! – обърна се той към роботите. – Излезте веднага от вагона! Искаме да ви разгледаме.

Роботите се зарадваха на това искане. И докато ХХ-2 и ХХ-3 скачаха от дясната страна, ХХ-1 прекрачи през лявата стена. Именно „през“, понеже не се сети да задейства механизма, спускащ част от стената, а я отнесе цялата. Последваха я две колела и оста.

Вагонът се разпадна, а ХХ-1 объркано се оглеждаше. Накрая проговори тихичко:

– Извинете. Надявам се този вагон да не е много скъп.

ХХ-2 смутено добави:

– Колегата ни често е доста несръчен. Простете му!

Без особен успех, ХХ-3 се опитваше да сглоби разпадналия се вагон.

ХХ-1 започна да се извинява наново:

– Този вагон е направен от много крехък материал. Виждате ли? – С две от ръцете си той вдигна едно парче с размери метър на метър и дебелина 10 сантиметра. Беше твърдо като легирана стомана, но роботът с лекота го огъна и парчето веднага се счупи. – Трябваше да отчета този факт – добави ХХ-1.

Представителят на правителството смекчи тона:

– Така или иначе вагонът ще бъде унищожен, тъй като вече сте го осквернили. – Той помълча и добави: – Съществува! Ние, юпитерианците, не проявяваме вулгарно любопитство към низшите животни, но на нашите учени им трябва факти.

– Съгласен съм с вас – откликна ХХ-3 с одобрение. – И на нас ни трябва.

Юпитерианецът пренебрегна тези думи.

– Вие навярно нямате органи, чувствителни към масата. Тогава как получавате информация за предмети, които не можете да усетите?

ХХ-3 се заинтересува:

– Искате да кажете, че жителите на Юпитер усещат масата

непосредствено?

– Не съм тук, за да отговарям на вашите въпроси... вашите нагли въпроси.

– Доколкото разбирам, предметите с неголяма маса за вас са прозрачни дори в отсъствие на излъчване. – ХХ-3 се обърна към ХХ-2: – Ето как виждат. За тях атмосферата е прозрачна като вакуум.

Юпитерианецът се намеси:

– Отговорете веднага на въпроса ми, или ще заповядам да ви унищожат!

– Усещаме енергията – веднага се отзова ХХ-3. – Можем да се настроим на електромагнитни трептения с всякаква честота. Далечните предмети „виждаме“, като излъчваме радиовълни. – Той се обърна към ХХ-2: – Има ли кодова дума за гама-лъчите?

– Такава дума не знам – отвърна ХХ-2.

– Близките предмети виждаме с помощта на излъчване, за което няма кодова дума – довърши ХХ-3.

Юпитерианците се оттеглиха. Роботите не чуваха нищо, но по невяроятните движения на различни части от неописуемите им тела се досещаха, че се води оживен разговор. Чиновникът се приближи отново:

– Същества от Ганимед! Решихме да ви покажем някои заводи, за да се запознаете с минимална част от великите ни постижения. После ще ви разрешим да се върнете и да разясните безнадеждната ситуация на цялата пап... на съществата от външния свят.

ХХ-3 каза на ХХ-2:

– Виждаш каква им е психологията. Стараят се на всяка цена да докажат превъзходството си. Вече става дума за спасяване на престижа. – И с радиокод: – Благодарим за любезността.

Роботите твърде скоро разбраха, че юпитерианците са много напреднали. Сякаш бяха попаднали на забележителна изложба. Домакините показваха и обясняваха всичко, отговаряха с желание на въпроси от всякакво естество, а ХХ-1 направи стотици тъжни попълнения на паметта си.

Военната мощ само на този град превишаваше неколккратно военния потенциал на Ганимед. Промисленото производство на десет такива града превъзхождаше производството на всички планети, населени с хора. А очевидно населението на десет града представляваше нищожна част от цялото население на Юпитер.

ХХ-3 се обърна към ХХ-1 и го побутна:

– Виж какво става!

– Сигурно имат и силови полета. В такъв случай хората са загубени – сериозно каза ХХ-1.

– Страхувам се, че си прав. Защо мислиш, че имат силови полета?

– Ами защото не ни показват дясното крило на завода. Вероятно там работят над създаването на силово поле.

Намираха се в огромен стоманолеярнен цех, където се правеха тридесетметрови цеви от силициево-стоманена сплав.

– Какво има в дясното крило? – спокойно попита ХХ-3.

Правителственият чиновник поясни:

– Това е високотемпературна секция. Някои процеси изискват температури, опасни за живота, затова ги управляваме дистанционно.

Чиновникът заведе роботите до излъчващата топлина стена и им показа малко кръгло прозорче, защитено с някакъв прозрачен материал. Имаше много такива прозорчета, озарени от мъгливо червеникаво сияние, излизашо от топилните пещи.

ХХ-1 изглежда подозрително юпитерианците и каза:

– Ще възразите ли ако вляза там и видя какво става? Това много ме интересува.

– Що за детинщини, Първи – упрекна го ХХ-3. – Те не ни лъжат. Пък ако толкова държиш, отивай и гледай. Но не се бави, нямаме много време.

Юпитерианецът каза:

– Нямате представа колко е горещо! Ще загинете!

– О, не – небрежно подхвърли ХХ-1. – Топлината не ни вреди.

След кратко съвещание юпитерианците се засуетиха, поставиха топлозащитни екрани и отвориха врата, водеща към високотемпературната секция. ХХ-1 влезе и плътно затвори вратата след себе си. Домакините се натрупаха на прозорчетата.

ХХ-1 тръгна към най-близката пещ. Тъй като беше твърде нисък, за да може да погледне в пещта, той я наклони. Разтопеният метал облиза края на контейнера. Роботът с любопитство погледна метала, потопаи ръка в него и изтърси огнените метални капки. Това, което остана, изтри в едно от шестте си бедра. После бавно мина покрай всички пещи и чак тогава даде знак, че иска да излезе.

Юпитерианците отстъпиха доста назад. Когато ХХ-1 се появи в рамката на вратата, започнаха да го поливат със струи амоняк, който се изпаряваше със съскане. Накрая роботът се охлади до поносима температура.

Без да обръща внимание на амонячния душ, ХХ-1 се обърна към

другите два робота:

– Те казват истината. Там няма никакви силови полета. Но... няма смисъл да го увъртаме. Хората ни дадоха точни инструкции.

Той се обърна към юпитерианския чиновник и без колебание попита:

– Слушайте, учените ви създадоха ли силово поле?

Прямотата беше естествено последствие от конструктивните особености на Първи. Тъй като знаеха това, ХХ-2 и ХХ-3 се въздържаха от забележки.

Постепенно чиновникът преодоля странното си вцепенение. Откакто ХХ-1 излезе, той втрепенено гледаше ръката на робота, която беше потопена в течния метал.

– Силовое поле? Значи това ви интересува? – бавно произнесе юпитерианецът.

– Да – потвърди ХХ-1.

Отведоха роботите в самия край на града. Оказаха се сред гъсто разположени съоръжения и сгради, приличащи на земен университет. Чиновникът вървеше бързо напред, а зад него тропаха роботите, потънали в мрачни предчувствия.

Пропускайки всички напред, ХХ-1 се спря до една неоградена секция.

– Какво е това? – поинтересува се той.

В секцията имаше ниски, къси масички, върху които юпитерианци-те манипулираха с някакви странни прибори, чиито главен детайл беше силен електромагнит.

Чиновникът се обърна назад и каза нетърпеливо:

– Това е студентска лаборатория по биология. Тук няма нищо, което би могло да ви заинтересува.

– А какво правят?

– Изучават микроорганизми. Виждали ли сте някога микроскоп?

– Виждал е – намеси се ХХ-3, – но не такъв тип. Нашите микроскопи са предназначени за енергочувствителни органи и работят на принципа на отражение на лъчиста енергия. А вашите очевидно са на принципа на увеличаване на масата. Доста остроумно.

– Нали няма да възразите ако погледна що за същества са това? – попита ХХ-1.

Той прекрачи до най-близката масичка, а студентите се скупчиха в далечния ъгъл – да не би да се осквернят с контакт с роботите. ХХ-1 премести микроскопа и внимателно заразглежда предметното стъкло.

Той го отмести удивен и взе друго... трето... четвърто...

После се обърна към правителствения чиновник:

– Вие казвате, че тези малки, приличащи на червеи организми, са живи?

– Разбира се!

– Странно... трябва само да ги погледна, и те умират.

XX-3 се обърна към колегата си:

– Първи, забравихме за нашата гама-радиация. Хайде да тръгваме, иначе ще убием всички микроорганизми в стаята. – След което каза на юпитерианеца: – Страхувам се, че самото ни присъствие е гибелно за низшите организми. По-добре да се махаме от тук. Надявам се, че не е трудно да замените умрелите микроорганизми с други. Пък и вие стойте по-далеч от нас, току виж излъчването ни навредило и на вас.

Юпитерианецът не продума и величествено продължи напред, но беше видно, че разстоянието между него и роботите се удвои.

След известно време се оказаха в голяма зала. В самият център, въпреки огромното притегляне на Юпитер, без видима опора висеше метален слитък.

Чиновникът гордо каза:

– Ето го нашето силово поле! Най-новото постижение. Това е невидим мехур – вакуум. Силовото поле издържа налягането на нашата атмосфера и теглото на метала, еквивалентно на два големи космически кораба. Е, какво ще кажете?

– Че се появява възможност да осъществите космически полети – каза XX-3.

– Точно така. Нито металът, нито пластмасата са достатъчно здрави, за да издържат налягането на нашата атмосфера при създаване на вакуум, но силовото поле ще издържи. Мехур, ограден със силово поле – това ще бъде нашият космически кораб. Ще направим стотици хиляди такива кораби преди да е изтекла една година. После ще нахлуем на Ганимед и ще унищожим сбирщината, опитваща се да оспорва правото ни на господство.

– Хората от Ганимед не са и мислили да оспорват... – опита се да възрази XX-3.

– Млъкнете! – кресна юпитерианецът. – Връщайте се и разкажете на своите какво сте видели. Нищожните силови полета, като на вашия кораб, изобщо не могат да се сравняват с нашите, защото и най-малкият ни космически кораб ще е стотици пъти по-мошен и по-силен от вашите.

XX-3 каза:

– В такъв случай няма какво повече да правим тук. Ще се върнем и, както се изразихте, ще съобщим това, което сме видели. Изпратете ни до нашия кораб, ако обичате, там ще се сбогуваме. Но, просто за сведение, някои работи не ги разбирате. Жителите на Ганимед имат силови полета, но това няма абсолютно никакво отношение към кораба ни. Ние не се нуждаем от силови полета. Ще доставим сведенията и толкова.

Роботите продължиха нататък. Градът остана зад тях, а на хоризонта се показва тъмно петно – корабът им.

Изведнъж юпитерианецът рече:

– Ей, същества, какви ги говорехте – че нямате никакво силово поле на кораба?

– Нямаме нужда от него – безразлично отговори XX-3.

– Защо тогава корабът ви не се взривява в космическото пространство от вътрешното налягане? – чиновникът зашава с щипките си, сякаш показвайки атмосферата на Юпитер, чието налягане беше осем милиона килограма на квадратен метър.

– Това има много просто обяснение. корабът ни не е херметизиран. Налягането вътре и вън е едно и също.

– Дори в космоса? В корабът ви има вакуум? Лъжете!

– Огледайте го сами. Нито има силово поле, нито е херметизиран. Какво необикновено има в това? Ние не дишаме. Енергията ни е атомна. Все ни е едно дали има налягане или не. И във вакуум се чувстваме чудесно.

– Но нали в космоса температурата клони към абсолютната нула!

– И това няма значение. Сами си регулираме температурата на телата. Не зависим от температурната среда. – XX-3 замълча за малко. – Е, вече и сами ще се доберем до кораба. Довиждане. Ще предадем на жителите на Ганимед вашето послание – война до край!

Но юпитерианецът изведнъж каза:

– Чакайте! Сега се връщам!

Обърна се и се спусна към града.

Роботите го проследиха с поглед и мълчаливо зачакаха. Чиновникът явно беше бързал много. На три метра от кораба той се отпусна върху почвата и започна странно да припълъзва. Не промълви нито дума, докато не се приближи дотолкова, че едва не докосна роботите със сивата си еластична кожа. И чак тогава, приглушено и уважително, зазвуча радиокодът:

– Дълбокоуважавани господа, свързах се с главата на нашето

централно правителство, на когото вече са известни всички факти. Мога да ви уверя, че Юпитер желае само и единствено мир.

– Какво, какво? – попита ХХ-3.

– Готови сме да възобновим връзката с Ганимед – продължи юпитерианецът. – И обещаваме да не правим никакви опити за излизане в космоса. Ще използваме силовите полета само на повърхността на Юпитер.

– Но... – започна ХХ-3.

– Правителството ни с радост ще приеме представители от Ганимед, ако нашите благородни братя – хората, решат да изпратят.

Една от щипките се протегна към роботите и изненаданият ХХ-3 я пое. ХХ-1 и ХХ-2 поеа други две подадени щипки.

Юпитерианецът тържествено каза:

– Да бъде вечен мир между Юпитер и Ганимед!

Космическият кораб, надупчен на решето, излезе отново в Космоса. Налягането и температурата пак бяха нулеви, а роботите гледаха огромното, но смаляващо се кълбо – Юпитер.

– Определено бяха искрени – каза ХХ-2. – Това, че се обърнаха на сто и осемдесет градуса е хубаво, но нищо не разбирам.

ХХ-1 забеляза:

– Според мен юпитерианците се опомниха навреме и разбраха, че самото намерение да навредят на хората е голямо зло. Така че, те се държаха съвсем естествено.

ХХ-3 въздъхна и каза:

– Слушайте, цялата работа е в психологията. У тези юпитерианци чувството за превъзходство е невероятно развито, и след като не успяха да ни унищожат, искаха да си запазят поне престижа. Цялата им показност, обясненията – това беше едно самохвалство, за да ни поразят и да ни накарат да треперим пред могъществото им.

– Това го разбирам – прекъсна го ХХ-2 – но...

– Но всичко се обърна против тях – продължи ХХ-3. – Те се убеди-ха, че сме по-силни. Не се давим, не ядем, не спим, разтопеният метал не ни вреди. Дори за някои организми самото ни присъствие е гибелно. Последният им коз беше силовото поле. И когато разбраха, че на нас то не ни трябва и че можем да живеем във вакуум при абсолютната нула, тяхната воля беше прекършена. – ХХ-3 помълча и добави мъдро: – А веднъж сломена волята, комплексът за превъзходство изчезва завинаги.

Другите работи се замислиха, а после ХХ-2 каза:

– Въпреки всичко, това не е убедително. Тях какво ги интересува на какво сме способни ние? Ние сме само работи. Не с нас щяха да воюват.

– Там е работата, Втори – спокойно каза ХХ-3. – Чак сега ми дойде наум. Знаете ли, че без умисъл, заради нашата собствена несъобразителност, ние така и не им казахме, че сме просто едни работи?

– Не са ни питали – каза ХХ-1.

– Правилно, не са. Затова си мислеха, че сме хора. И че всички хора са като нас!

Той погледна още един път към Юпитер и замислено добави:

– Не се учудвам, че не посмяха да воюват.

КРАЙ

© 1942 Айзък Азимов

Isaac Asimov
Victory Unintentional, 1942

Източник: <http://sfbg.us>

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/1141>]